

İstanbul'da Bir Eğitim Hastanesinde Akciğer Kanserin Demografik Özellikleriyle İlgili Bir Güncelleme

An Update for Demographics of Lung Cancer Using Data of an Educational Hospital in Istanbul

Gülşah Günlüoğlu¹, Sedat Altın¹, Sinem Timur¹, Zeki Günlüoğlu², Nurdan Şimşek Veske¹, Ekrem Cengiz Seyhan¹

¹ Yedikule Göğüs Hastalıkları ve Göğüs Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Göğüs Hastalıkları Kliniği, İstanbul

² Yedikule Göğüs Hastalıkları ve Göğüs Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Göğüs Cerrahisi Kliniği, İstanbul

ÖZET

Giriş: Akciğer kanseri, bütün dünyada hem erkeklerde hem de kadınlarda sık görülen bir kanser türüdür. Bu çalışmada, hastanemizin son beş yıllık verileri kullanılarak İstanbul'da bir eğitim hastanesindeki akciğer kanseri hastalarının yaş ve cinsiyet dağılımı ile ilgili bir değerlendirme yapılması amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Hastanemizde, 2006-2011 yılları arasında primer akciğer kanseri tanısı konan hastalar tarandı. Hastaların yaş ve cinsiyet bilgileri analiz edildi. Sıklıkların karşılaştırılmasında ki-kare, ortalamaların karşılaştırılmasında tek yönlü ANOVA testi, korelasyon göstermede Spearman testi kullanıldı. $p < 0,05$ düzeyi anlamlı kabul edildi.

Bulgular: Beş yıllık dönem içinde hastanemizde akciğer kanseri tanısı konan hastaların sayısı 9504'tü ve bu hastaların %86,3'ünü erkekler oluşturuyordu. Hastaların genel yaş ortalaması $61,4 \pm 11,4$ yılı ve bu değer erkek hastalar için $61,7 \pm 11,1$ yıl, kadın hastalar için $59,4 \pm 13,4$ yılı. Akciğer kanseri tanısı konan hastaların yaş ortalamaları yıllar ilerledikçe düşmekteydi ve bu düşüş istatistiksel olarak anlamlı bulundu ($p < 0,05$). Birbirleriyle karşılaştırıldığında, 2008 yılında tanı konan hastaların yaş ortalaması 2007 yılında tanı konanlardan farksızdı ama diğer tüm yıllarda, bir önceki yıla göre hastaların yaş ortalamaları anlamlı şekilde düşüktü. Hastalardan kadın olanların oranı, yıllara göre sırasıyla, %12,3, %12,3, %12,9, %14,6, %16,8 idi. Yıllar ilerledikçe kadın hasta oranında artış görülmekteydi ve bu artış anlamlıydı ($p = 0,0001$). Kadın hasta oranının en düşük olduğu 2006 yılı ile en yüksek olduğu 2010 yılı arasındaki oranda %4,50 düzeyinde bir artış saptandı ($p = 0,0001$).

Sonuç: Hastanemizde tanı konan hastalar arasında kadın akciğer kanserli hasta oranı giderek artmakta buna karşılık hastalık görülme yaşı düşmektedir. Bu sonuçların, ülkemizdeki genel durumu yansıtır yansıtmadığının anlaşılması için geniş kapsamlı çalışmalarla desteklenmesi gerekmektedir.

Anahtar kelimeler: Akciğer kanseri, cinsiyet, yaş grupları

ABSTRACT

Introduction: Lung cancer is very common in both men and women worldwide. In this study, we evaluated retrospectively the distribution of lung cancer in a Training Hospital at Istanbul with respect to sex and age using the patients' data in the last five years of our hospital archive.

Materials and Methods: Files of patients admitted to our hospital with the diagnosis of lung cancer between 2006-2011 were evaluated. Data about the age and sex of the patients were analysed. Chi square was used for comparison of frequencies and Spearman test was used for assessment of correlations. One way ANOVA was used for the comparison of mean values and $p < 0,05$ was accepted as statistically significant.

Results: In this 5-year period, the total number of patients diagnosed with lung cancer was 9504, of which 86.3% were male. Mean age for the total group was 61.4 ± 11.4 years, while this was 61.7 ± 11.1 years for men and 59.4 ± 13.4 years for women. With the exception of the years 2007 and 2008, when the mean age diagnosed as lung cancer did not differ significantly, the mean age of patients in the rest of the years analysed were found to be decreasing from one year to the next with statistical significance ($p < 0.05$). The percentage of the female patients from 2006 to 2011 were 12.3%, 12.3%, 12.9%, 14.6% and 16.8%, respectively, showing that percentage of females increasing significantly ($p = 0.0001$) as the years progressed. The difference in the female patient percentage between the years of the lowest and highest incidence (2006 and 2010, respectively) was 4.5% ($p = 0.0001$).

Conclusion: Among the lung cancer patients diagnosed in our hospital, percentage of females increases gradually whereas the age of diagnosis decreases. These results should be supported by further studies in other centers to find out whether they reflect the picture throughout the country.

Keywords: Lung cancer, sex, age groups

Alındığı tarih: 12 Mayıs 2011; **Revizyon sonrası alınma:** 19 Eylül 2011; **Kabul tarihi:** 19 Kasım 2011

Yazışma adresi (Address for correspondence): Dr. Gülşah Günlüoğlu, Aydınerler Cad. İpekyolu Sok. Saklı Vadi Konutları Erguvan Blok. D:17 Bahçelievler, İstanbul; *E-posta:* gunluoglugulsah@yahoo.com.tr

© 2012 Türkiye Solunum Araştırmaları Derneği (TÜSAD)

Solunum 2012;14(1):14-17 doi: 10.5505/solunum.2012.68736

Solunum Dergisi'ne www.solunum.org.tr adresinden ulaşabilirsiniz.

GİRİŞ VE AMAÇ

Akciğer kanseri dünya genelinde erkeklerde sık görülen bir kanser türüdür. Kadın cinsiyette ise akciğer kanseri insidansı son yıllarda artış gösterme eğilimindedir.¹ Her iki cinsiyette de kansere bağlı ölümlerin başında yer almaktadır.² Bu çalışmada, hastanemizin son beş yıllık verileri kullanılarak, akciğer kanserindeki cinsiyet ve yaş dağılımında ortaya çıkan değişim eğilimi saptanmaya çalışılmıştır. Bu verilerin ülkemizde akciğer kanseri yaş ve cinsiyet dağılımının değişmekte olup olmadığı konusuna ışık tutması hedeflenmektedir.

GEREÇ VE YÖNTEM

Hastanemizde tüm hastaların demografik bilgileri ve kodlanmış tanıları bir elektronik veritabanına kaydedilmektedir. Biz bu veritabanındaki Ocak 2006 ile Ocak 2011 tarihleri arasındaki kayıtları tarayarak beş yıllık dönemde göğüs hastalıkları ve göğüs cerrahisi kliniklerinde yatmış ve histopatolojik olarak primer akciğer kanseri tanısı almış olan olguları aradık.

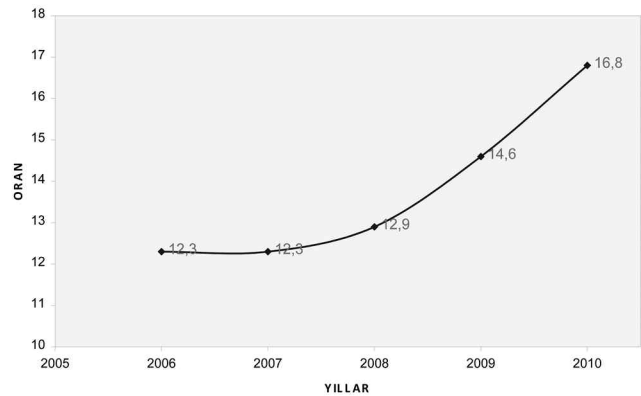
Bazı hastaların birden fazla kez hastaneye yatırılmış olmasına karşılık her hasta çalışma veritabanına sadece bir kez, tanının konduğu yıl için kaydedildi. Hastaların yıllara göre yaş ve cinsiyet değişkenleri de kaydedildi. Akciğer kanseri tanılı tüm hastaların, yaş ortalamaları ve cinsiyet sıklıkları, her yıl için ayrı ayrı hesaplandı. Bu ortalamalar ve sıklıklar birbirleriyle karşılaştırıldı. Sıklıkların karşılaştırılmasında ki-kare, ortalamaların karşılaştırılmasında tek yönlü ANOVA testi, *post-hoc* analiz için Tamhane testi uygulandı. Korelasyon göstermede Spearman testi kullanıldı. $p < 0,05$ düzeyi anlamlı kabul edildi.

BULGULAR

Beş yıllık dönem içinde hastanemizde yatmış hastalar arasından akciğer kanseri tanısı konmuş olanların sayısı

9504'tü ve bu hastaların %13,7'sini kadınlar, %86,3'ünü erkekler oluşturuyordu. Kadın/erkek hasta oranı 1/6,2 idi. Yıllara göre hasta sayıları ve cinsiyet dağılımları **Tablo I**'de yer almaktadır. Hastalar içinde kadın olan olguların yıllara göre oranı sırasıyla, %12,3, %12,3, %12,9, %14,6, %16,8 idi. Yıllar ilerledikçe, kadın hasta oranında artış görülmekteydi ve bu artış anlamlıydı ($p=0,0001$) (**Şekil 1**). Kadın hasta oranının en düşük olduğu 2006 yılı ile en yüksek olduğu 2010 yılı arasındaki oranda %4,50 düzeyinde bir artış saptanmış olup, bu iki oran arasındaki fark da anlamlı bulundu ($p=0,0001$).

Hastaların genel yaş ortalaması $61,4 \pm 11,4$ 'tü ve bu oran, erkek hastalar için $61,7 \pm 11,1$, kadın hastalar için $59,4 \pm 13,4$ 'tü. Yıllara göre yaş ortalamaları **Tablo II**'de görülmektedir. Yıllara göre yaş ortalamaları incelendiğinde, yıllar ilerledikçe ortalamaların hafifçe düştüğü belirlendi (**Tablo II**). Birbirleriyle karşılaştırıldığında, bu ortalamaların istatistiksel olarak da birbirlerinden anlamlı şekilde farklı olduğu saptandı ($p=0,001$). *Post-hoc* analiz yapıldığında, 2007 ile 2008 yılları ortalamaları hariç, diğer tüm yıllarda, bir önceki yıla göre hastaların yaş ortalamalarının anlamlı şekilde düşük olduğu görüldü (**Tablo III**, **Şekil 2**).

Şekil 1. Akciğer kanseri hastaları içinde kadınların yıllara göre oranları

Tablo I. Olguların yıllara göre dağılımı

Yıllar	Toplam olgu sayısı	Erkek, n (%)	Kadın, n (%)
2006	1937	1698 (87,7)	239 (12,3)
2007	1909	1675 (87,7)	234 (12,3)
2008	1954	1702 (87,1)	252 (12,9)
2009	1953	1668 (85,4)	285 (14,6)
2010	1751	1457 (83,2)	294 (16,8)

Tablo II. Akciğer kanserli hastaların yıllara göre yaş ortalamaları

Yıllar	Yaş ortalaması ± SS
2006	62,9 ± 11,6
2007	61,6 ± 11,5
2008	61,7 ± 10,9
2009	60,9 ± 11,2
2010	59,6 ± 11,6
Tüm yıllar	61,4 ± 11,4

SS: standart sapma

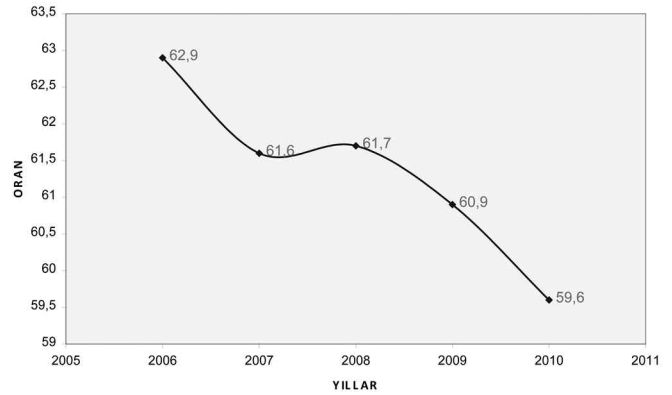
TARTIŞMA

Akciğer kanseri dünya genelinde erkeklerde sık görülen bir kanser türüdür. Kadın cinsiyette ise akciğer kanseri insidansı son yıllarda artış gösterme eğilimindedir.¹ Ülkemizde akciğer kanseri insidansı ile ilgili veriler yeterli değildir. Sınırlı sayıda ve sadece çalışmanın yapıldığı merkezleri kapsayan veriler Türkiye genelindeki durumu tam olarak yansıtamamaktadır. Sağlık Bakanlığının tüm sağlık kuruluşlarında tanı alan kanser olgularının kaydedildiği pasif kanser kayıt sistemi verilerine göre akciğer kanseri insidansı yüz binde 11,5'tir.³ Bildirimi yapılmayan vakalar dikkate alınsa bu oran muhtemelen daha yüksek çıkacaktır.

Akciğer kanseri Türkiye'de erkeklerde en sık görülen, kadınlarda ise beşinci sırada yer alan bir kanser türüdür.⁴ Avrupa'da ve Amerika Birleşik Devletleri'nde, sigara içme oranındaki artışa paralel olarak kadınlardaki oran da gittikçe artmaktadır.^{5,6,7} Amerika Birleşik Devletleri'nde 1995 yılından 2004 yılına doğru kadınlarda hastalık insidansının her yıl %0,2 oranında arttığı gösterilmiştir.⁶ Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa'nın gelişmiş ülkelerinde akciğer kanseri insidansı kadın cinsiyette artış göstermekle birlikte az gelişmiş ülkelerde oran göreceli olarak daha düşüktür.⁸ Ülkemizde Toraks Derneği Akciğer Maligniteleri çalışma grubunun yapmış olduğu 2005 yılı tanılı hastaları kapsayan çok merkezli çalışmanın sonuçlarının değerlendirildiği sözel sunumda, akciğer kanserli 7303 olgu incelenmiş ve tüm olguların %90,5'ini erkeklerin ve sadece kalan %9,5'ini kadınların oluşturduğu bildirilmiştir.⁹ Buradan da anlaşılacağı üzere ülkemizde kadın/erkek hasta oranı 1/10 şeklindedir. Yılmaz ve arkadaşlarının, 1992-1998 yılları arasındaki akciğer kanserli hastaları inceledikleri tek merkezli çalışmada, kadın hasta oranında anlamlı bir artış olmadığı bildirilmiştir.¹⁰ Ancak yine aynı merkezin 2004 yılındaki sonuçları daha önceki çalışmayla kıyaslandığında, kadın hasta oranında anlamlı derecede artış olduğu görülmüştür.¹¹ Bizim çalışmamızda tüm

Tablo III. Her yıl içinde akciğer kanseri tanısı konan hastaların yaş ortalamalarının birbirleriyle karşılaştırılması (hücrelerin içindeki sayılar p değerlerini yansıtmaktadır)

2006	2006				
2007	0,000	2007			
2008	0,000	0,733	2008		
2009	0,000	0,061	0,026	2009	
2010	0,000	0,000	0,000	0,001	

Şekil 2. Akciğer kanseri hastalarının yıllara göre yaş ortalamaları

hasta dağılımına baktığımızda kadın/erkek hasta oranının 1/6,2 olduğu, yıllar içinde kadın hasta oranının anlamlı şekilde giderek arttığı görülmektedir. Bu durumda sonuçlarımızın kadın cinsiyetteki akciğer kanseri artış trendini ortaya koyduğunu söyleyebiliriz. Kadın cinsiyette hastalık sıklığının artışından, sigara içme alışkanlığındaki değişikliğin yanı sıra kadınların artık daha fazla çalışma hayatında bulunması ve dolayısıyla mesleki ve çevresel karsinojenlerle temasların artmasıyla sorumlu olabileceğini düşünmekteyiz.

Akciğer kanseri, insidansının artmaya devam etmesine karşılık hâlâ bir ileri yaş hastalığıdır. Amerika Birleşik Devletleri'nde, Surveillance, Epidemiology, and End Results (SEER) Program verilerine göre akciğer kanseri için tanı alma yaşının ileri yaşa kaymakta olduğu bildirilmiştir.¹² Yine SEER 2003 verilerine göre erkeklerde olguların %42,7'si 50-69 yaş grubunda, %52,6'sı 70 yaş üzerinde iken, kadınlarda bu değerler sırasıyla %41 ve %53,8'dir.¹⁴ Ülkemizde ise Türk Toraks Derneği'nin 1999 yılında yaptığı çok merkezli çalışmada, 11.849 akciğer kanserli olgu incelemiş ve ortalama yaş 58,4 olarak bulmuştur.¹³ Ülkemizde yapılmış bazı çalışmalarda da yaş aralığının 50-60 yaş arasında bulunduğu ve daha önceki verilerle karşılaştırıldığında hastaların yaş ortalamasında artış olduğu görülmüştür.^{11,14} Çalışmamızda, akciğer kanseri hastalarının çoğunun yaşları 50-70 yaş arasında olsa

da, hastaların yaş ortalamalarının anlamlı şekilde düşme eğilimi gösterdiği saptanmıştır. 2010 yılına doğru gelindikçe akciğer kanseri görülme yaşının düşüş göstermesinin nedeni, ya kanserin daha erken oluşumu (sigara içmeye başlama yaşının düşmesi, çevresel etkenlerin artması) ya da daha erken tanınması (tıbbi imkanların gelişmesi, tıbbi hizmetlere ulaşmanın kolaylaşması) olabilir.

Sonuç olarak, akciğer kanserinin ülkemizde giderek daha genç yaşlarda ortaya çıktığı, ayrıca akciğer kanseri hastaları arasında kadınların oranının artmakta olduğu görünmektedir. Bu veriler sadece hastanemizin verileri olsa da, bu verilerin, hastanemizin yüksek hasta sayısı ve tüm Türkiye'den hasta kabul ediyor olması nedeniyle ülkemiz sonuçlarına ışık tuttuğu kanaatindeyiz. Bununla birlikte geniş hasta serileriyle yapılacak çok merkezli çalışmalar ülkemizdeki durumu daha açık bir biçimde ortaya çıkarabilir.

KAYNAKLAR

1. Ernster VL, Mustacchi P, Osann KE. Epidemiology of Lung Cancer. In: Muray JF, Nadel JA (Editors). Textbook of Respiratory Medicine. Secand Edition, Philadelphia: WB Saunders company, 1994:1504-1527.
2. Jemal A, Chu KC, Tarone RE. Recent trends in lung cancer mortality in the United States. J Natl Cancer Inst 2001;93:277-283.
3. Kanser Bildirimlerinin Değerlendirilmesi, 1993-1994. TC Sağlık Bakanlığı Kanser Savaş Daire Başkanlığı. Yayın No:582, Ankara 1997.
4. Eser S, Yakut C, Özdemir R, Karakiliç H, Özalan S, Marshall SF, et al. Cancer incidence rates in Turkey in 2006: a detailed registry based estimation. Asian Pac J Cancer Prev 2010;11:1731-1739.
5. Skuladottir H, Olsen JH, Hirsch FR. Incidence of lung cancer in Denmark: historical and actual status. Lung Cancer 2000;27:107-118
6. Jemal A, Siegel R, Ward E, Hao Y, Xu J, Murray T, et al. Cancer statistics, 2008. CA Cancer J Clin 2008;58:71-96.
7. Radzikowska E, Głaz P. Lung cancer-differences of incidence between the sexes. Pneumonol Alergol Pol 2000;68:417-424.
8. Parkin DM, Bray F, Ferlay J, Pisani P. Global cancer statistics, 2002. CA Cancer J Clin 2005;55:74.
9. Göksel T, Eser S. Türkiye'nin akciğer kanseri insidansı. Türk Toraks Derneği 13. Yıllık Kongresi; 05-09 Mayıs 2010, İstanbul.
10. Yılmaz A, Özvaran K, Unutmaz S, Bayramgürler B, Akaya E, Yazıcıoğlu Ö ve ark. Akciğer Kanseri Olgularında Tümör Tipi Dağılımı ve Bazı Epidemiyolojik Özellikle Değişiyor mu? (1992-1998) Toraks Dergisi 2001;2:6-8.
11. Sulu E, Damadoğlu E, Nergiz S, Ertuğrul M, Saltürk C, Karabay E ve ark. Primer akciğer kanserinde tümör tipi ve cinsiyet dağılımı değişiyor mu? 2004 yılı sonuçlarının daha önceki yıllar ile karşılaştırılması. Tüberküloz ve Toraks Dergisi 2007;55:59-63.
12. Hayat MJ, Howlader N, Reichman ME, Edwards BK. Cancer statistics, trends, and multiple primary cancer analyses from the Surveillance, Epidemiology, and End Results (SEER) Program. Oncologist 2007;12:20-37.
13. Goksel T, Akkoclu A, Turkish Thoracic Society, Lung and Pleural Malignancies Study Group. Pattern of lung cancer in Turkey 1994-1998. Respiration 2002;69:207-210.
14. Uğur I, Mısırlıoğlu C, Kara ŞP, Özdamar N. Akciğer Kanseri Hastaların Yaş, Cinsiyet Histopatolojik Tıp Yönünden Değerlendirilmesi. Acta Oncologica Turcica 2004;37:34-35.